N°. 75. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DONDERDAG 22 JUNIJ.

LOTING VOOR DE SCHUTTERIJ.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, maken bij deze aan de belanghebbenden bekend:

Dat de Loting voor de Schutterij, tusschen de ingeschrevenen van dezen jare, zal plaats hebben onder toezigt eener Commissie uit het Bestuur, ten Stadhuize alhier, op *Vrijdag den* 30 *Junij* aanstaande, des voormiddags ten 10 ure precies; — wordende de belanghebbenden bij deze uitgenoodigd zich ter plaatse en op dato voormeld, te laten vinden, ten einde aldaar voor de dienst der Schutterij te Loten of zulks door behoorlijk gevolmagtigden te laten doen; — zullende voor hen die persoonlijk afwezend blijven en zich niet op vorenstaande wijze hebben doen vertegenwoordigen; door een der leden van de Commissie worden getrokken.

Voorts is aan de belanghebbende personen, bij de Loting al nog de gelegenheid opengesteld, om de redenen van vrijstelling, waarop sommige aanspraak zouden mogen maken, ter kennisse van de voornoemde Commissie te brengen, met aanduiding van het artikel der Wet en het onderdeel van dien, waarop zij hunne reclame hebben gegrond.

En opdat niemand hiervan onwetendheid zoude kunnen voorwenden, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt waar zulks te doen binnen deze Stad gebruikelijk is.

Breda, den 16 Junij 1843.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den Junij.

Het gerucht loopt, dat er op den aanstaanden verjaardag van den dood des hertogs *van Orleans* eene amnestie zal worden verleend.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft aan den beeldhouwer *Etex* de vervaardiging opgedragen van een monument ter eere van een der beroemdste mannen uit de eeuw van *Lodewijk XVI*, namelijk *Vauban*. Hetzelve zal bestaan uit onderscheidene beelden, tropheen en vlaggen, en geplaatst worden in de kerk der Invaliden, tegenover dat van *Turenne*.

— De opstand in Spanje breidt zich op eene bedenkelijke wijze uit. De *Moniteur* deelt in zijn nommer van gisteren de volgende telegraphische depêche mede, die den vorigen dag te Parijs van de Spaansche grenzen schijnt ontvangen te zijn geworden:

» De opstand is den 11den Junij te Valencia uitgebarsten, den 12. en 13den te Barcelona, den 15den te Tarragona. Hij is in die plaatsen gelukt. Te Valencia en te Barcelona hebben de troepen zich bij het volk gevoegd. De generaals *Valdes Villalonga*, *Llegar* en de echtgenoote van den generaal *Zurbano* hebben zich aan boord van de Engelsche brik *Savage* ingescheept, die de haven [van Barcelona] heeft verlaten, om hen naar Port-Vendres [eene Fransche zeehaven] te brengen, waar zij dezen ochtend aangekomen zijn. *Zurbano* zelf heeft Katalonie verlaten, en aan het hoofd van veertien bataillons den weg naar Sarragossa ingeslagen."

Ook de verdere berigten komen daarin overeen dat de opstand zich meer en meer uitbreidt. Als van bijzonder gewigt moet daarbij gerekend worden dat Barcelona zich bepaald bij den opstand gevoegd heeft en zelfs de kapitein-generaal *Cortines* tot dezelve toegetreden is. Het *Journal des Débats* deelde reeds gisteren eenige bijzonderheden mede over den loop dien de opstand in die stad genomen heeft. Sedert acht dagen heerschte er de grootste gisting en stonden alle werkzaamheden stil; de bevolking en de ambachtslieden liepen den ganschen dag langs de straten en pleinen, beramende welke maatregelen er moesten genomen worden. Dit was eveneens met de burgers en het plaatselijk bestuur het geval. De generaal *Cortines*, een vijand van hevige maatregelen, had om botsingen voor te komen, de troepen in de kazernen geconsigneerd, waardoor de bevolking geheel aan zich-zelve overgelaten was. De te Barcelona gevestigde opperjunta verspreidde inmiddels door proclamatien, oprigting van kompagniën vrijwilligers, en door het medegenomen geld uit de provinciale kas den opstand over het geheele gewest. Te gelijker tijd vormde zich te Barcelona in den boezem van den raad eene populaire commissie voor het inwendig bestuur der stad, onder voorzitting van den brigadier *Castro*; de bevolking der stad werd inmiddels meer en meer opgewonden door de tijdingen van andere plaatsen waar het oproer was uitgebroken, en zag hare voornemens door niets belemmerd. De kapitein-generaal *Cortines* van zijn kant, verstoken van geld en levensmiddelen en van de gemeenschap met Madrid, zijne troepen niet meer durvende vertrouwen sedert het gebeurde met het geleide van den generaal *Zurbano*, trachtte onzijdig te blijven en de bezetting voor het bestuur van *Espartero* te behouden, doch dit is hem niet mogelijk geweest. Door geheime agenten aangezet hebben de onder-officieren de soldaten tot het oproer overgehaald. Van toen af was de zaak beslist. Den 11den is de beweging begonnen. De generaal, het volk en een groot gedeelte der soldaten tegenover de opperhoofden en de getrouw gebleven troepen in dreigende houding ziende staan, heeft daarop, om de schromelijkste tooneelen voor te komen, en sterk door het stedelijk bestuur gedrongen, eindelijk de Katalonische junta erkend en eene proclamatie uitgevaardigd, die in zeer gematigde bewoordingen was gesteld en waarbij verscheidene punten onaangeroerd waren gelaten. In de stad heerschte over dien uitslag eene uitbundige aan razernij grenzende vreugd; de klokken werden geluid, Te-Deums gezongen, illuminatien gereed gemaakt, gelegenheidsstukken opgevoerd, enz., enz. De eenige zorg voor 't oogenblik was dat, men het fort Montjuich, van waar de stad onlangs gebombardeerd werd, nog niet in handen had. De generaal *Cortines* had in gemeenschap met de junta, die nu spoedig naar Barcelona zou terugkeeren, zekeren kolonel *Pujol* tot kommandant van dat fort benoemd, en het garnizoen willen doen vervangen, maar deszelfs kommandant scheen nog niet gezind het hem toevertrouwde fort geheel over te geven.

Intusschen hadden in een ander deel der provincie Katalonie bloedige gebeurtenissen plaats gehad. De generaal *Zurbano* had den 10den met eene vrij aanzienlijke magt de stad Reuss, die zich het eerst, onder de leiding van het lid der cortes, kolonel *Prim*, vóór den opstand heeft verklaard, aangetast. Het was afgeslagen, maar had den volgenden dag met zwaar geschut, dat hij van Tarragona had doen komen, de stad hevig beginnen te beschieten. De kolonel *Prim*, Reuss niet aan eene geheele verdelging willende blootstellen, was met zijne vrijwilligers naar eene naburige hoogte teruggetrokken, en nu schijnt er eene capitulatie door de stad gesloten te zijn geworden. Volgens andere berigten echter zouden de troepen van *Zurbano*, toen zij door de bres in de stad doordrongen, een allergevoeligst verlies hebben geleden, zoodanig, dat van twee kompagnien slechts 6 man overgebleven zouden zijn. De dagbladen van Barcelona verhalen, waarschijnlijk met groote overdrijving, dat *Zurbano* voor Reuss 2000 man verloren heeft. Het gestadig verder verspreiden van den opstand zal wel, meer dan de geledene verliezen, *Zurbano* tot zijnen terugtogt naar Sarragossa bewogen hebben. Ongetwijfeld heeft zijne verwijdering den afval van Tarragona, eene van de sterkste vestingen van Spanje, veroorzaakt. Omtrent het daar gebeurde, waaraan de troepen geen deel schijnen te hebben genomen, heeft men nog geene berigten. Men meent intusschen, dat zoo lang Lerida en Tortosa nog aan het bewind van *Espartero* gehoorzamen, eene uit Arragon afgezondene magt belangrijke steunpunten zou bezitten, om Katalonie weder tot onderwerping te dwingen.

Te Valencia moet de opstand door treurige moordtooneelen zijn gekenmerkt. De militie heeft daar begonnen de wapenen op te vatten. De generaal *Zavala* heeft zich wel aan het hoofd der troepen gesteld, doch een deel daarvan heeft zich bij het volk gevoegd. Nadat het volk alzoo meester was geworden, heeft het den [illegible]

gezagvoeder *Gamacho*, die wegens zijne dwingelandij gehaat was, en verscheidene andere ambtenaren, in dolle woede vermoord.

— De jongst ontvangen en door het *Journal des Débats* medegedeelde berigten bevestigen dat de kommandant van het ten noorden van Barcelona gelegen fort Montjuich weigert hetzelve aan de opstandelingen over te geven, waardoor de stad andermaal aan de kansen van een bombardement blootgesteld is. — De opper-junta is te Barcelona werkelijk teruggekeerd; zij heeft een leger troepen te harer beschikking en regeert voor het oogenblik oppermagtig over de helft van Katalonie. Dit gewest is thans niet anders dan door eene groote magt ten onder te brengen. De hoofden van den opstand zijn bekwame en stoute krijgslieden; inzonderheid de kolonel *Prim*, die reeds de magt van *Zurbano* heeft durven het hoofd bieden en de kolonel *Ameller*, die thans met eene kolonne naar Manresa is getrokken; beiden waren gedeputeerden.

Van den anderen kant is de luitenant *Carsy*, die president der volksjunta te Barcelona tijdens den opstand van het vorig jaar was, weder aan de zijde van Jonquieres met eenige der zijnen op Spaanschen bodem gekomen en heeft spoedig een aantal lieden om zich verzameld, waarmede hij reeds te Molins de Rey, op zes uren afstands van Barcelona zou gekomen zijn.

Te Girona hebben 200 à 300 jonge lieden en werkvolk den opstand willen beginnen, maar een tegen hen afgezonden bataillon heeft hen spoedig verstrooid. Ook voor Tortosa heeft de voormalige chef van een vrijkorps, *Subira*, zich met een gedeelte zijne miquelets vertoond; werkelijk ontstond er beweging in de stad; doch de gouvernement in 't bezit van de forten die de stad beheerschen, heeft zooveel ontzag ingeboezemd, dat de volksoploop van zelven is uiteengegaan.

Te Malaga en te Grenada schijnt daarentegen de opstand nieuw leven te hebben bekomen op de eerste tijdingen der gebeurtenissen in Katalonie.

— De jongste tijdingen uit Madrid gaan tot den 13den. Er waren allerlei verontrustende geruchten in omloop; vooral had de tijding van het gebeurde te Valencia, waar de troepen zich met het volk verbroederd hebben, diepen indruk gemaakt. De hoofdstad was rustig, maar men meende toch dat zoo de beweging zich naderbij openbaarde, de rust er groot gevaar zou loopen.

De kapitein-generaal van Madrid en de heer *Mendizabal* hadden in den morgen van den 13den eene conferentie met den regent gehad, waaromtrent natuurlijk niets stelligs uitgelekt was. Men zeide echter, dat op de ongunstige berigten uit Valencia, aan den regent den raad gegeven was, om voor de zich steeds meer en meer uitbreidende beweging te zwichten, en 't zij den heer *Cortina* of den heer *Olozaga* in het bestuur te roepen om hem uit de gevaarlijke crisis te redden, maar *Espartero* had geantwoord: dat hij niet zwichten zou, wel wetende dat het zijn lot was te sterven als een bandolero, op het slagveld, met het zwaard in de vuist.

— Ter beurze liepen allerlei geruchten nopens de zaken van Spanje, zoo als de aftreding van den regent, enz. De notering was 5 pCt. 120,05; 3 pCt. 78,80; Nap. r. 106; Spanje 27¼; Passieve 4½; Rom. L. 105¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den Junij.

Uit Hamburg wordt van den 15den gemeld, dat Z. M. de Koning van Denemarken, zich naar het eiland Rügen zou begeven, om aldaar Z. M. den Koning van Pruissen te ontmoeten. Den 20sten werd Z. M. te Kopenhage terug verwacht.

— In een op den 1sten te Rome gehouden openbaar Consistorie, ontving de aartsbisschop van Messina uit handen van den Paus den kardinaalshoed. Z. H. heeft in de bij die gelegenheid gehouden rede den toestand der kerk in het Noorden onaangeroerd gelaten. Deze zou in een op den 19den te houden geheim Consistorie ter sprake komen. Alsdan zullen onderscheidene bisschoppen en kardinalen benoemd worden. Onder deze laatste noemde men den patriarch van Lissabon en bisschop van Ancona. — Het berigt, dat de Romeinsche regering de aanlegging eener ijzerbaan van Rome naar Civita-Vecchia zou toegestaan hebben, wordt stellig tegengesproken; het daartoe aangeboden plan is afgewezen.

— Volgens berigten van de Turksche grenzen van 6 Junij was eindelijk te Belgrad de firman des Sultans afgekondigd, waarbij eene nieuwe vorstenkeuze bevolen wordt. Onmiddellijk daarna hadden de Servische ministers aan *Hafiz*-Pacha, uit naam van het Servische volk, eene protestatie tegen den inhoud van dat bevelschrift ingediend, met kennisgeving, dat tegen den 15den eene verzameling van notabelen zou worden bijeengeroepen, om de in deze omstandigheden noodige besluiten te nemen. Men vreesde zeer, dat deze maatregel de voorbode van nieuwe en ernstige onlusten zou wezen.

— Uit Rome wordt onder dagteekening van 4 Junij gemeld:

„De onderhandelingen, welke in den laatsten tijd bij herhaling door de Napelsche regering met den Pauselijken Stoel aangeknoopt zijn, betrekkelijk eene betere afronding van het wederzijdsche gebied, waartoe de Kerkelijke Staat onder andere Benevento Corvo zou moeten afstaan, zijn thans zoo ver gevorderd, dat men eerstdaags de sluiting eener overeenkomst te gemoet ziet."

— Volgens het dagblad van het Oostenrijksche Lloyd heeft zich dezer dagen te Genua onder de sjouwerliedén, die aan het lossen eener uit Montevideo en Buenos-Ayres aangebragte lading huiden gewerkt hadden, zoowel als onder de matrozen van het schip, waarmede die lading aangebragt was, eene kwaadaardige ziekte geopenbaard, waaraan reeds eenige dier personen overleden waren. Bij naauwkeurig onderzoek was gebleken, dat de huiden reeds vóór de afzending sterk met arsenicum of rattengif bestrooid waren en wel zoo het heette als middel tegen den worm, maar meer waarschijnlijk ten einde de smetstof weg te nemen, die nog in dezelve mogt verborgen zijn, hebbende er in het vorige jaar in eenige streken van Zuid-Amerika eene allerverderfelijkste veeziekte geheerscht. Genoemd blad voegt bij zijn berigt de waarschuwing, dat een gedeelte der bedoelde huiden in aller ijl weder naar buitenslands zijn uitgevoerd geworden.

BELGIE.

BRUSSEL, den 20sten Junij.

Bij een koninklijk besluit is de administrateur der belgische bank de heer *L. Deswert* tot directeur van dezelve benoemd, in plaats van den heer *Smits*, thans gouverneur van Luxemburg.

— De Nederlandsche gevolmagtigde, de heer *van Brengel*, is eergisteren weder te Brussel gekomen en heeft gisteren bezoeken bij de leden der vreemde diplomatie afgelegd.

— Men hoort thans van onderscheidene buitensporigheden, welke door de menigte, tijdens de verkiezingen, zouden zijn gepleegd. Te Luik en te Doornik zijn, onder anderen, de niet weder ingekozene leden der kamer openbaar uitgejouwd geworden. Het ontbreekt weder in de liberale dagbladen niet aan aantijgingen van ongeoorloofde praktijken, waaraan de geestelijkheid zich zou hebben schuldig gemaakt, om bij de verkiezingen op de menigte te werken en den liberalen alle kans tot benoeming af te snijden. Vooral wordt daarmede de geestelijkheid in Oostvlaanderen betigt.

— Het ministeriële dagblad, *l'Indépendant*, zal met den 1sten Julij ophouden in het licht te verschijnen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Junij.

Bij de jongste verkiezingen zijn tot leden der provinciale Staten benoemd in *Noord-Braband*:

Door de ridderschap:

Jhr. *J. Bowier Hz.*, jhr. *A. Martini van Geffen*, jhr. Mr. *M. A. J. van der Beeken Pasteel*, bij herkiezing, en jhr. *J. F.* ridder *de van der Schueren*, in plaats van jhr. *J. F. de Kuyper*, overleden.

Door den stedelijken stand:

G. van Beverwijk, *J. C. Delhez*, Mr. *H. J. van Swieten*, *P. L. Faes*, *H. A. Bijvoet*, bij herkiezing *H. H. Keijenberg*, in plaats van *J. Lensen*, overleden, *J. N. Diepen Jz.* en *J. van Wijngaarden*, bij herkiezing.

Door den landelijken stand:

H. de Wijs, *F. J. T. de Bruijn*, *L. B. van Heijst* en *H. E. Verschoor*, allen bij herkiezing.

— De *Staats-Courant* behelst heden de wet van 19 Junij jl., houdende tijdelijke voorziening in de behoeften van de schatkist. De inhoud daarvan is deze:

Art. 1. Tervoorziening in het tekort, ontstaan door hetgeen 's Rijks inkomsten over de jaren 1841 en 1842 minder zullen bevonden worden te hebben opgeleverd, dan het benoodigde tot dekking van 's Rijks uitgaven over dezelfde jaren, zal kunnen daargesteld en uitgegeven worden een kapitaal van *negen millioen vijfmaal honderd duizend gulden* schatkist-biljetten, in alles gelijk aan die welke zijn daargesteld krachtens de wet van den 27sten December 1840 (*Staatsblad n°. 79*, en waarop de artikelen 1 en 2 dier wet toepasselijk zullen zijn.

Deswege zal echter, zoo voor rente, als voor onkosten van uitgifte, *vijf* ten honderd in het jaar in rekening gebragt kunnen worden.

Art. 2. De voormelde schatkist-biljetten zullen ter Algemeene Rekenkamer worden geviseerd en geregistreerd.

Op den 15den van elke maand zal door den Minister van Financien, in de *Staats-Courant*, worden aangekondigd het bedrag der alsdan, krachtens deze wet, uitgegevene schatkistbiljetten.

Art. 3. Het eerste artikel van de eerste afdeeling van het negende hoofdstuk A der begrooting van Staats-uitgaven over 1843, betreffende de nationale schuld, wordt, zoo voor rente, als voor kosten van uitgifte, onder § *e*, met eene som van *drie honderd dertien duizend, zeven honderd en vijftig gulden* vermeerderd.

— De Minister van Financien heeft het volgende ter algemeene kennis gebragt.

Ingevolge de wet van 19 Junij (*Staatsblad n°. 25*), voornemens zijnde, een bedrag van *f* 6,000,000 aan Schatkistbiljetten, rentende 4 ten honderd in het jaar, te gelde te maken;

Brengt de minister bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat zij zich op Vrijdag den 23sten dezer maand, van des morgens ten tien ure tot des namiddags ten 2 ure, ten kantore van den Agent van het Ministerie van Financien te Amsterdam, ter inschrijving daarvoor kunnen aanmelden, met opgave tevens of zij deze biljetten voor 3, 6, 9 of 12 maanden verlangen.

Deze Schatkistbiljetten zullen worden afgegeven met ingang van rente van af primo Julij en zal de betaling uiterlijk op Zaturdag den 8sten Julij aanstaande, ten kantore van de Nederlandsche Bank te Amsterdam moeten geschieden, onder korting voor de Makelaars en Commissionairs in effecten van ⅛, ¼, ⅜ of ½ ten honderd, naar gelang zij de stukken voor 3, 6, 9 of 12 maanden hebben aangevraagd.

Indien voor meer dan het vereischt bedrag mogt worden ingeschreven, zal het voor den langsten termijn ingeschrevene het eerste gegund worden en overigens de toekenning pondspondsgewijze, naar het bedrag van ieders inschrijving, plaats hebben."

— De eerste Kamer der Staten-Generaal heeft zich in hare zitting van Maandag vereenigd met het ontwerp van wet, strekkende *tot tijdelijke voorziening in de behoeften der schatkist.*

— In de *Rotterdamsche Courant* leest men het volgende:

»Z. M. de Koning, Hoogstdeszelfs verlangen te kennen hebbende gegeven om HH. KK. HH. den Erfgroothertog en de Erfgroothertogin *van Saksen-Weimar-Eisenach*, de rivier per stoomjagt van Maintz afkomende, welkom te heeten, hadden de Directeur-Generaal van Marine en de kapitein ter zee, *Ver Huell*, directeur der marine alhier, den last gegeven Zr. Ms. stoomjagt *de Leeuw* tot dat einde gereed te doen liggen. Nadat vooraf Z. Exc. de directeur-generaal van marine, schout-bij-nacht *Rijk*, gisteren op 's Rijks werf was aangekomen, arriveerde aldaar omstreeks half drie ure Z. M. de Koning, vergezeld van Z. K. H. prins *Hendrik* der Nederlanden, en van Hoogstdeszelfs adjudant, den kapitein-luitenant ter zee *van Karnebeek*, en werd gerecipieerd door den Directeur der Marine alhier, den heer Burgemeester dezer stad, den Commandant, de Hoofd- en verdere Officieren der schutterij, den Commandant van het korps mariniers en verdere hooge autoriteiten.

»Z. M., Z. K. H. prins *Hendrik* der Nederlanden, alsmede (op uitnoodiging van Z. M.) de Directeur-Generaal van Marine, begaven zich dadelijk aan boord van het stoomjagt *de Leeuw*, hetwelk de haven uitkomende, onder een koninklijk salut van Zr. Ms. op de rivier liggende brik *Pegasus*, welke geheel en al met vlaggen bedekt was, naar boven stoomde; terwijl de talrijke koopvaardijschepen, langs de Boompjes liggende, met vlaggen versierd waren, en een aldaar liggend schip, toebehoorende aan den heer *van Hoboken van Rhoon en Pendrecht*, een koninklijk salut deed.

Nabij Krimpen aan de Lek verwachtte het stoomjagt de afkomende stoomboot, en Z. M. de Koning haalde in persoon Hoogstdeszelfs doorluchtige Schoonzoon en Dochter, met eene sloep, van die stoomboot af. Omstreeks half vijf ure kondigde een koninklijk salut van Zr. Ms. brik *Pegasus* de terugkomst van het stoomjagt aan, dat weldra aan het hoofd der haven van 's Rijks werf aanlegde, onder het spelen der muzijk van de schutterij, en het paraderen van een detachement mariniers. Z. M. de Koning, HH. KK. HH. de Erfgroothertog en Erfgroothertogin *van Saksen-Weimar-Eisenach* en Z. K. H. prins *Hendrik* der Nederlanden werden op het Hoofd door de aldaar aanwezende hooge autoriteiten plegtig gerecipieerd, en vertrokken, onder het gejuich der te zamen gevloeide menigte, naar de residentie. Z. M. gaf Hoogstdeszelfs hooge goedkeuring te kennen over alles wat bij deze plegtigheid was in acht genomen."

— Men leest in de Middelburgsche Courant:

»De benoeming van den heer *van der Heim* tot de vereerende en gewigtige betrekking van minister van finantien maakt alhier een gemengden indruk; men verheugt zich, dat de keus van Z. M. is gevallen op een ingezeten dezer provincie, die als een man van bekwaamheid en talenten in achting staat, maar men betreurt dan ook het aanstaande gemis van dien staatsman voor deze provincie en van eene respectable familie in deze stad."

— Naar men verneemt is door het Hof van Zuid-Holland opgemaakt de volgende lijst van candidaten, tot vervulling van de opengevallen plaats in gemeld Hof, te weten: de heeren mr. *P. Buyskes*, officier bij de arrondissements-regtbank te Leyden; *W. C. B. Wintgens*, advocaat te 's Gravenhage; *B. v. d. Velden*, officier bij de arrondissements-regtbank te 's Gravenhage; *P. J. Elout*, regter bij evengemelde regtbank; *S. Schmolck*, procureur te 's Gravenhage, en *A. J. T. de Bordes*, regter bij de arrondissements-regtbank te Leyden.

— Men verneemt dat jhr. mr. *O. van Swinderen van Rensuma*, bij Koninklijk besluit van den 27sten Maart 1843 n°. 15, als directeur der belastingen in de provincie Groningen, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten, op zijn verzoek eervol ontslagen, vrijwillig afstand heeft gedaan van het genot van het pensioen, waarop de bestaande verordeningen hem regt geven.

— Den 17den dezer aanvaardde de heer *G. C. B. Suringar* de betrekking als gewoon hoogleeraar voor de geneeskunde aan de hoogeschool te Leyden, door het houden van eene plegtige redevoering: *De perficiendo Pharmacologiæ Studio*, dat is: *Over de noodzakelijkheid van eene meer doelmatige beoefening der geneesmiddelleer.*

— In den voornacht van vrijdag op zaturdag laatstleden trof het dorp Hoogvliet, aan de overzijde der Maas, in het arrondissement Dordrecht gelegen, eene zware ramp, door het uitbarsten van een brand, door welken twaalf huizen, in minder dan twee uren tijds, vernield en een en twintig huisgezinnen van woning en meestendeels van hunnen inboedel beroofd zijn. Bij deze gelegenheid is het voordeel van pannen daken op nieuw gebleken, naardien een huis, op die wijze gedekt, verschoond is gebleven, terwijl de belendende, welke, even als de meeste andere, van rieten daken voorzien waren, de prooi der vlammen geworden zijn.

DSCHELLALABAD EN AFGHANISTAN.

(Vervolg van N°. 74 en slot).

De Afghanen behooren tot den Indo-germaanschen volkerenstam, die van de oevers van den Ganges tot de Britsche eilanden wonen, en zijn in allen geval van Medischen oorsprong. Het zijn sterke, kloeke gestalten, met grove ledematen, doch mager; op hunne lange aangezigten staat de neus hoog en de kakebeenderen trekken naar boven op. Een zwart grof haar, dat in het midden van het hoofd afgeschoren, rondom echter kort, of in lange lokken gedragen wordt, en een lange en dunne baard geven den Afghanen het voorkomen van kracht en moed, 't welk hunne eigenaardige kloeke trekken nog meer doet uitkomen. De Afghaan is stout, zonder overmoedig te zijn, vrij zonder onbeschoftheid, winzuchtig zonder bedriegelijkheid; gastvrijheid beoefent hij in den ruimsten zin uit, ook jegens vijanden. Zelfs de rooversstammen zijn niet wreedaardig. Het voedsel bestaat uit schapenvleesch, rijstsoep, sherbet. Rooken is voor velen, snuiven voor allen onontbeerlijk. De gewone kleeding van den Afghaan bestaat uit eene witte broek, een groot hemd met wijde mouwen, een ulanenmuts van geborduurd goud of andere bonte stof, van onderen met zijde bezet, bruine halve laarzen, en als overkleed een mantel van schapenvel of van graauwe vilt. De vrouwen gaan bijna even zoo gekleed als de mannen, alleen is haar hemd bont, langer en fijner; zij dragen het haar op de kruin opgebonden, en hebben twee opgebonden haarbossen die zij met gouden en zilveren kettingjes versieren; op het hoofd zit een zeer klein mutsje van bonte zijde, met goud gestikt, daarover werpen zij een doek, waarmede zij het gezigt bedekken zoodra een vreemdeling nadert. In de steden worden de huwelijken meestal als een verdrag gesloten; op het land, waar de meisjes ongesluijerd zijn, meer door neiging. De vorm is altijd eene soort van koop. De vrouwen der voornaamsten leven, gelijk overal in het Oosten, opgesloten; die der lagere klassen hebben meer vrijheid. Onwetendheid wordt voor eene goede hoedanigheid gehouden; van daar dat het eene vrouw tot schande strekt wanneer zij schrijven kan. In het algemeen is het onderwijs bij de Afghanen nog niet ingevoerd. Met hunne eigene spraak, het Putschtu, een mengelmoes van perzische, syrische, arabische en chaldeeuwsche woorden, die met persische karakters geschreven wordt, zijn zij slechts in het spreken gemeenzaam bekend.

Hunne muzijk bestaat uit fluiten, violen, luiten en trompetten, vooral bij hunne nationale dansen, welke ieder Afghaan dansen kan en danst zoo dikwijls en waar ook gedanst wordt. Zij zijn beminnaars van de jagt, harddraverijen, weddingschappen, spelen, gastmalen, alwaar minstrels worden toegelaten om balladen en legenden voor te dragen.

De steden bestaan uit hooge, van boven vlakke, houten of steenen huizen, die naauwe kromme stegen uitmaken, maar meest tuinen en fonteinen hebben; zij zouden, zonder de moskeën, minarets en bazars, niet het minste aanzien hebben; de dorpshuizen hebben ten hoogste twee of drie vertrekken, die dikwijls in de met vruchtboomen begroeide berghellingen zijn ingebouwd en sophas aan de wanden hebben. Dikwijls vervangen tenten van zwart vilt de plaats van huizen, en deze hebben in de plaats van de sophas meestal slechts een lederen rustbed of een vilten tapijt.

De meeste Afghanen zijn Mohamedanen, en wel van de regtgeloovige secte der Omars; slechts de Eimaks, Hazarers en Turiers zijn de secte van *Ali* toegedaan.

De Afghanen zijn in vele stammen verdeeld: in het oosten wonen 1.) de Berdurahnen, welke de 12 onderdeelen of klassen der Jussofei, eene in vele republieken verdeeld, krijgshaftig volk uitmaken, van 900,000 hoofden; 2.) de drie stammen der roofzuchtige Kheibers; 3.) de vier stammen der niet minder roofzuchtige Khattaks; 4.) de moedige en insgelijks onafhankelijke Bangasch. In het zuiden wonen de Lohani, aan den oostelijken voet der Salomonsketen de Esau-Khail die bijna bestendig onderling in oorlog zijn, en nog eene menigte stammen aan den Indus afwaarts tot Hindostan. De Salomonsketen zelve wordt door eene tallooze menigte stammen bewoond, zeer verschillende in beschaving en zeden.

De westelijke stammen voeren den gemeenschappelijken naam van Duhranen, ook wel Abdallah genoemd. Zij waren tot dus ver het heerschende volk, en zijn verdeeld in twee hoofdafdeelingen, de

Sciaks uit twee, de Pantschpah uit vijf stammen bestaande. Ieder tak is weder in Ulussen verdeeld; de schach gebiedt over alles, de Sirdar over een tak, de Khan over den Ulus, de Malleks en Maschirs over de bijzondere dorpen of buurtschappen.

De staatsregeling is eene aristocratische monarchie, erfelijk in den Duhranenstam Saddosei. De opvolger van den te Kabul in de Derri Kaneh (Porte) residerende vorsten of schachs, wordt uit diens in Balahissar steeds hun verblijf houdende familie gekozen, of uit den als stadhouder gekozen Prins van de aristocratie der Sirdars. Hij is het hoofd van den staat en de kerk, maar zijne magt wordt beperkt door aloude costumen en vaste bepalingen, door de regten der aristocratie en van de stammen, de gedeeltelijke eigene regtspleging en eene vaststaande belasting. Het bestendige doel der schachs is om de Sirdars door begunstiging van vreemde volken, bijv. de Verdurahnen, de Tadschiks in vreeze, en de Duhranens door derzelver verheffing aan zich verbonden te houden. De inrigting der stammen heeft tot dus ver de bepalingen van den Islam getrotseerd, en staat als eene bijna volslagen democratie tegenover het despotisme.

De Tadschiks staan als oorspronkelijke bewoners tot de het land ingekomen Afghanen in dezelfde betrekking als de Galliers en Italianen tot de westwaarts toegestroomde Germaansche volksstammen. De regeling der stammen is als volgt: de stam wordt verdeeld in Ulussen, dikwijls ten gevolge van inwendige verdeeldheden, de Uluss in takken, de tak is gemeenten van somwijlen slechts 10 à 12 familien. Het familiehoofd, de voornaamste der gemeente, Spihn Zehras, dat is witbaard, het hoofd van den tak Malik of Maschir, dat is koning of heer, en het hoofd van den Uluss, Sirdar of Khan genoemd, maken eene reeks van gebieders uit, waarvan de laagste in rang steeds door den hoogeren aangesteld of bevestigd wordt. De betrekkingen zijn erfelijk in het geslacht, maar uit hetzelve worden de personen gekozen. Dit onzekere erfregt geeft gedurig aanleiding tot twisten, wanneer dikwijls een dictator benoemd wordt. Voor gewigtige zaken komen de stam- en familiehoofden bijeen; hunne vergadering wordt dsirgah genoemd, en is voor iedere gemeente en iederen tak tevens het geregt, wanneer het vuistregt onvoldoende bevonden is. Straffen zijn geldboeten, die naar de waarde van vrouwen gerekend worden. Zoo betaalt men bijv. voor eenen moord 12 vrouwen. De koran is voor den kadi, het puschtenwalde of de afghanische overleveringen zijn het wetboek voor de aschirgah. De landerijen zijn onder de Afghanen geheel verdeeld, of worden jaarlijks onder de stammen verloot. Wie niet tot de Dschirgah behoort kan ze slechts als pachter gebruiken. In dit alles is veel overeenkomst met de oudperzische en germaansche staatsinrigtingen.

Het hof heeft zijne beambten geheel in den perzischen geest; aan het hoofd staat de Vizier Azem; Hakims besturen de burgerlijke zaken der 17 groote provincien, kadi's oefenen de regtspleging uit, de mufti is de hoogste regtsmagt. In de 9 kleine provinciën bestaat de stamheerschappij; slechts voor de heffing der belastingen komt aldaar een Sirdar. De inkomsten bestaan uit de grondbelasting, patenten, domeinen, boeten en confiscatien, en de munt. Zij beloopen omtrent 12 millioenen gulden. De kern van het leger maken de Durahnen uit; de Sirdars zijn de generaals, perzische sabels, pistolen, lansen, schilden en harnassen zijn de wapenen. De berglanden leveren het voetvolk, de overige magt is ruiterij. In de scholen des lands, de Medresses, leert men den koran, eenige dichters, de regtsgeleerdheid en de theologie; wie meer wil leeren, reist naar Samarkand in Bucharije. Vrije Afghanen, pachters, huurlingen en slaven maken de verschillende standen uit.

Op de vee-, bijzonder de schapenteelt, legt men zich ijverig toe, meer dan op den akkerbouw. Industrie bestaat er nagenoeg niet, want hetgeen men noodig heeft vervaardigt men zelf, de vrouwen hetgeen voor de huishouding noodig is, de mannen wapenen en werktuigen. Het land drijft handel met Indie. Men voert naar hetzelve paarden en vruchten uit, en ontvangt daarvoor indische producten, die men weder naar Turkestan uitvoert, om daarvoor in ruiling te ontvangen de kameelen der Kirgisen en Europesche producten. Ook naar Perzie brengen karavanen indische goederen over, en voeren daarvoor terug perzische zijde, katoenen stoffen en edele metalen. Dezelfde waren gaan ook naar China tot Kaschgar, om daar weder tegen Chinesche koopwaren te worden ingeruild. Men ziet uit dit alles, dat Afghanistan alle bouwstoffen bezit om een der schoonste cultuurstaten van Azië te worden, en dat de Engelschen gewis zeer tot hun spijt den reeds magtig geworden buit weder losleten.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (20 *Junij*) werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 54 een zest., 53¹⁵⁄₁₆, dert. zest.; dito 5 pCt. 100 een zest., ⅝; Syndik. 4½ pCt. 94½, ⁵⁄₁₆; Handelm. 180¾, ⅝, ½; O. Indie 5 pCt. 99⅝; Spoorw. Rott. 84½; Ardoins 17⅝, negen zest.; dito Coupons 20¼; dito 3 pCt. 27½, ⅝, ½, drie achtste; Portug. te L. 41⅞; oude Russen 106⅝; dito 4 pCt. 89; Metall. 108⅛, drie achtste; Amerika Bankact. 5⅞, ¾.

Aanbesteding van Steenkolen.

De RAAD VAN ADMINISTRATIE DER KONINKLIJKE MILITAIRE AKADEMIE, te *Breda*, zal op Donderdag den 29. Junij 1843, des middags ten 12 uren, aan de minst inschrijvenden, Aanbesteden:

De Leverancie van de benoodigde hoeveelheid STEENKOLEN voor het Wintersaizoen van 1843—1844, beloopende ongeveer 20,000 Ned. ponden *Engelsche Haard-* en 2500 mudden *Luiksche Gruis-kolen*, van de beste qualiteit, waarvan de monsters alsmede de voorwaarden van Aanbesteding aan voornoemde Akademie kunnen bezigtigd, en de gezegelde inschrijvings-billetten, tot den dag der Aanbesteding, in eene daartoe bestemde bus kunnen gestoken worden.

BREDA, den 7. Junij 1843.

DOMEIN-GOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN.

De RENTMEESTER der Domein-Goederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Oosterhout*, zal, als daartoe geautoriseerd, in het openbaar, ten overstaan van den Notaris A. VAN DE WERK, residerende te *Zevenbergen*, aan de meest- en genoegbiedenden op Dingsdag den 27. Junij 1843, des voormiddags ten negen ure precies, ten Huize van H. H. KLEERSNIJDER, te *Zevenbergen*,

VERPACHTEN:

De ZAAD-, VLAS-, ZOMER- en WINTERGARSTTIENDEN over de geheele Jurisdictie van *Zevenbergen*, voor den Oogst 1843.

De Konditien van Verpachting, kunnen van heden af, dagelijks, zoo ten Kantore van opgenoemden Rentmeester, als ten Kantore van den Notaris, gelezen worden.

OOSTERHOUT, den 13. Junij 1843.

De Rentmeester voornoemd,
W. T. E. VAN DER BORCH.

** Op Vrijdag 23 Junij 1843, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van Mejufvrouw de Wed. L. OERS, op de Groote Markt te *Breda*, PUBLIEKE VERKOOPING, van eene zeer schoone en zeldzame Verzameling BLOEMEN voor den open Grond, de Oranjerie en Broeikas, alsmede zeer vele schoone STRUIK- en HEESTERGEWASSEN.

Alles 2 uren vóór de Verkooping te zien.

** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende *WERKEN* verkrijgbaar:

TH. V. DOLFFS, Der Escadron-Dienst. Ein Handbuch für Cavallerie-Officiere der Königl. Preussischen Armee. . . . . *f* 6,70.

Der Dienst des Preussischen Infanterie-Unteroffiziers. . . „ 1,00.

E. BRINCKMEIER, Napoleons-Album. Mit Illustrationen. „ 3,35.

F. J. PERROT, Verfassung, Zuständigkeit und Verfahren der Gerichte der Preussischen Rheinprovinzen in bürgerlichen Rechtssachen, 1. Theil. . . . . *f* 5,00.

C. V. ROTTECK und C. WELCKER, Staats-Lexikon oder Encyklopädie der Staatswissenschaften, 1. Band, 1. Heft. . . . *f* 1,00.

A. VON LENGERKE, Encyklopädie der Landwirthschaft auf ihrem gegenwärtigen Standpunkte, 2 Bände. . . . . *f* 10,00.

Des Markgrafen LUDWIG WILHELM von Baden Feldzüge wider die Türken, grösstentheils nach bis jetzt unbenutzten Handschriften bearbeitet von Freiherrn PHILIPP RÖDER von Diersburg. 2 Bände. *f* 9,90.

J. C. NELKENBRECHER's Allgemeines Taschenbuch der Maass-, Gewichts- und Münzkunde, der Wechsel-, Geld- und Fondscourse für Banquiers und Kaufleute. . . . . *f* 4,50.

K. J. WEBER, Staat, Religion und Sitte. . . . . . . „ 2,25.

——— menschliche Temperamente, und der Zeitgeist. „ 2,25.

——— Der Humor und die Humoristen. . . . . . „ 2,25.

C. VON LENGERKE, Gedichte. Gesammtausgabe. . . . „ 3,35.

G. G. GERVINUS, Handbuch der Geschichte der poetischen National-Literatur der Deutschen. . . . . „ 3,00.

G. SCHWAB, Wanderungen durch Schwaben. Mit 30 Stahlst. „ 6,70.

TH. WALSH, Vierzehn Tage in Rom. (16. bis 31. Januar, 1842.) oder der Graf DE LA FERRONNAYS und M. A. RATISBONNE. *f* 0,85.

W. SCOTT, Marmion: a tale of Flodden Field.

La Colmena, Periodico Trimestre de ciencias, artes, historia y literatura. Redactado par D. ANGEL DE VILLALOBOS.

El Instructor, ó Repertorio de historia, bellas letras y artes.

Te BREDA bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.